

סימן סה

הוספות ותיקונים על ד' חלקי חיי הלוי הנוגע לשו"ע יורה דעה ח"א לפי סדר השו"ע

(ב) [בח"ב סימן מ"א אות ג'] כתבנו לפרש את שיטת התבואות שור דמה שכתב להחמיר אם שבר בינה והוליד את אפרוח שלא לאכלו עד שיגדל ככל עופות בר קיימא, היינו מחשש נפל עיי"ש.

ובן מבואר בדבריו גם לענין בהמה דאס שחט בהמה ומנא בו שליל אין להחמיר אפילו לאחר ח' ימים ובאופן שהבהמה הי' טריפה אין להחמיר השליל אפילו ע"י שחיטה, אמנם הש"ך (סי' י"ג ס"ק י"א) מקיל בזה שכתב דגם בטריפה מהני להמתין שהולד יהי' בן ח' ואח"כ מותר בשחיטה ובדגול מרובה שם מחזק שיטת הש"ך דלא כשיטת התבואות שור דאפילו כשלא נולד כדרך הנוולדים מהני להמתין עד ח' ימים עיי"ש.

(ג) [בח"א סי' נ"א אות ב'] כתבנו צענין הקיצה של מתנות כהונה דבאופן שממנהג וחוק המדינה אין משתמשין בהקיצה לאכילה מותר לזרקו, וכתבנו שם להסתפק אי הכהן מבקשו אי צריך ליתנו עיי"ש, ויש להוסיף דעכ"פ אם זרקו וודאי אי"ל לשלם לכהן, דהרי הוא ממון שאין לו תוצעים כמו שמבואר בשו"ע (סי' ס"א סט"ו) והגם שכתב שם דלנאת ידי שמים צריך לפרוע, זה דוקא כשאכלו או הפסידו בעצמו אבל בגד"ד שזרק במטבחים אלל בית השחיטה ע"י העכו"ם נראה פשוט דפטור.

(ד) [שם סי' נ"ב אות ו'] כתבנו צענין עור האדם אי יש בזה איסור, והעירוני דברמנ"ם מפורש לאיסור, ואעתיק בזה מה שכתבנו לאחד מן השואלים לכבוד ידידי הרה"ג וכו' אחדשה"ט וכו' וצענין מה ששאל מעכ"ת כמה שמאי צניי אדם שחומקין בשיניים מעור השפתיים או מעור האלבע, הנה לפי מה שכתב הרמ"א בשו"ע (יו"ד סי' ע"ט ס"א) דבשר אדם אסור לאכלו מן התורה והו כשיטת הרמנ"ם

(א) [בח"ד סי' מ"ג] כתבנו שחט עוף ותלשו כנף לאחר השחיטה ואח"כ המשך לשחוט, דהגם שהעוף נאסר כיון שאנו מחמירים גם בשהייה במיעוט בשרא, אעפ"כ יש להחמיר את הכנף שנתלש לאחר גמר השחיטה עיי"ש, אמנם העיר לי ידידי הרה"ג ר' יודא יודל דאנציגער שליט"א מהדעת תורה (יו"ד סי' כ"ג ס"ק כ"ו וכו') ומבא דקילור דדרכי תשובה (שם ס"ק ע"ה) ששקיל וטרי בשאלה זו והעלה להחמיר לאסור גם החתיכה שנתלש מקודם דלמפרע אמרינן דהרי הוא כמו שלא נשחט עיי"ש וע"ע בספר שיח השדה (כלל י"ב) שהאריך בזה בזה דהחמירא, אכן בסוף העלה להחמיר, וכ"כ בספר יד יודא (שם ס"ק י"ב) ומבא בספר השחיטה כהלכה (פ"ט ס"ק ל"ב).

אמנם בספר מטה אשר (סי' י"ח ס"ק ל"א) נראה לכאורה שדעתו להלכה שאין אומרים שלמפרע לא הי' שחיטה שכתב שם לענין הסבין דאם נתקלקלה בהשחיטה שכתב בשמלה חדשה שאם לא קינח תיכף את הסבין צריכין אח"כ להדיח את הסבין דיש לחוש שנכנס הדם לתוך הפגימה ונתייבש, והקשה בספר זכאי רצון דאם לא נשחטה כהוגן הלא בלא"ה מבואר (בסי' י"א ס"א) שצריך להדיח הסבין ששחט בו טריפות, וחירץ דמטעם חשש שנתייבש הדם בתוך הפגימה צריכין להדיח הסבין קודם הצדיקה עיי"ש, וע"ז כתב במטה אשר דיש לחתך הקושיא באופן ששחט רוב הסימנים ואח"כ שהה ונא אחר וגמר השחיטה דאז הגם שנטרפה הבהמה אי"ל להכשיר הסבין עיי"ש ולכאורה אם אנו אומרים דלמפרע הי' הבהמה טריפה, א"כ גם הסבין צריך הכשר דהיינו להדיחו יפה ע"ד שנתבאר בסי' י', ואולי יש לחלק, ועכ"פ להלכה ודאי יש להחמיר שלא לאכול את הכנף הנתלש.

דיש בזה איסור עשה, וגם לשיטת הרא"ש הלא
 עכ"פ אסור מדרבנן כמו שכתב צטו"ו (שם סק"ג),
 ולפ"ו לכאורה גם העור אסור דהלל כן מפורש
 בדברי הרמב"ם (פ"ד מהלכות מאכלות האסורות הכ"א)
 דעור הוי כבשר, ומה שהקשה מע"כ על דברי
 הפרמ"ג (יו"ד שם שפ"ד סק"ג) שהביא מהרש"א דעור
 האדם אינו אסור דהלל עוד קדשים ג"כ מותר,
 ולבסוף העלה דלא גרע משערו ואפר דאסור
 מדרבנן עיי"ש, וע"ז הקשה מע"כ דהלל הרש"א
 לא מיירי רק בענין עור המת והשאלה אינו רק
 בענין איסור הנאה, הנה כבר כתבנו בזה (על גליון
 השו"ע) די"ל דבאמת גם כוונת הפרמ"ג אינו לדמות
 ענין איסור אכילת עור האדם למש"כ הרש"א אלא
 שהפרמ"ג (שם) מפרש דברי הש"ך שכתב דבשר
 המת אסור לכו"ע מן התורה אפילו בהנאה, וכתב
 ע"ז הפרמ"ג דבשר המת אינו אסור לאו. ותמה
 שם ע"ז למה אינו אסור לאו דהלל אנו לומדין
 אותו מקדשים עיי"ש, ואח"כ הביא דברי הרש"א
 דעור האדם אינו אסור כמו עור קדשים והיינו דעור
 של מת אינו אסור בהנאה, אבל אין הכוונה של
 הפרמ"ג לענין עור באכילה, וכן בהמשך הפרמ"ג
 מדבר בענין מת שהביא מעשה שנפל חינוק עכו"ם
 ליורה של דבש ומת וכתב דיש להחיר משום נט"ל
 אבל אם הי' בשכר הי' אסור ואין לחלק בין מת
 עכו"ם לישראל, והקשה על הפר"ח שמחלק בזה
 עיי"ש, ועכ"פ י"ל דלענין אכילת עור אדם לכו"ע
 אסור.

ומזה שניין מע"כ לדעת תורה שמשמע לכאורה
 שלמד בדברי הפרמ"ג להחיר גם באכילה
 עכ"פ מן התורה, הנה באמת אינו מפורש בדבריו
 כן שהלא הדע"ת לא כתב רק שיש לעיין אם עור
 האדם אסור וכתב ועי' שפתי דעת כאן, וי"ל
 דכוונתו שצפרמ"ג מדבר בענין מת לענין איסור
 הנאה, וכמו כן יש לעיין מהו לענין איסור אכילה
 ועדיין נ"ע דהלל צרמב"ם מפורש יונא דעור האדם
 הוי כבשר.

אולם דברי הכף החיים (שם אות י"א) נ"ע שהביא
 מנן איש חי שנריך להזהר שלא יקלוק או

לחמוך עור האדם בשיניו מחשש שמא ישאר קצת
 בשיניו או בפיו, וע"ז כתב הכף החיים שאינו אלא
 חומרא, וניין לדברי הרש"א, והנה כבר כתבנו דברי
 הכף החיים (הנ"ל) בחיי הלוי (ח"א סי' נ"ב אות ו'),
 וכבר העיר לי בני יקירי הרה"ג ר' יעקב יוסף
 שליט"א להקשות על הכף החיים כמו שהקשה
 מע"כ דהלל הרש"א לא מיירי רק לענין הנאה
 ממת, אבל באכילה הלא לכאורה מפורש צרמב"ם
 דאסור, אמנם למעשה בלא"ה יש להזהר בזה וכמו
 שכתבנו (שם) בשם הכף החיים אפילו באופן שבוודאי
 לא יבלע כלום כדי שלא יבא מתוך הרגלו לעשות
 כן גם בשבת קודש.

(ה) [שם סי' מ"ט אות ב'] כתבנו בשם החו"ד
 ורעק"א דלא אמרינן חתיכה נעשה נבלה
 באיסור הנאה לאסור הכל בהנאה, וע"ע צפרמ"ג
 שכתב כן (בסי' פ"ו מ"ו סק"ג), אמנם בפליתי (שם
 ססקט"ו) חולק ע"ז עיי"ש.

(ו) [שם סימן נ"א] כתבנו בענין הג' דברים שלמדו
 חו"ל שנלמד מהפסוק לא תחנם, וע"ע בשו"ת
 אבני נזר (חור"מ סי' נ"ב) בענין זה שלומדין כמה
 דרשות מפסוק אחד.

(ז) [בח"ד סי' מ"ו] כתבנו בענין שיטת הרש"א
 דדבר איסור שניתן לתוך מאכל לצורך תיקון
 המאכל לא בטיל אפילו כשיש ששים כנגדו, וכתבנו
 דיש סוברים דלא החמיר הרש"א רק בדברים
 שנעשו ע"י עכו"ם. והגם דאם נעשה ע"י ישראל
 הרי אסור מטעם שאין מצטלין איסור לכתחילה, הרי
 מבואר דצדיעבד אינו אסור רק למי שנחבטל בשבילו
 עיי"ש, ובאמת י"ל בדרך פשוט דמיירי שלא ידע
 שהוא איסור וממילא אין האיסור רק מטעם שכן
 הוא דרך תיקון המאכל ובזה י"ל דלא אסרו רק
 בעכו"ם.

(ח) [שם אות ד'] כתבנו דלפי הסוברים דשיטת
 הרש"א הוא לאסור גם בישראל לכאורה יש
 להקשות מהמבואר בה"י יו"ט (סי' תקי"ג ס"ג) דבילה
 שנולדה צו"ט אם לבטל או מאכל אם נעשה לחזותא
 או לטעמא לא בטיל אפילו בסי', ולכאורה לפי